

LIETUVOS RESPUBLIKOS SMULKIOJO IR VIDUTINIO VERSLO PLĖTROS ĮSTATYMO NR. VIII-935 2, 8 IR 9 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO AIŠKINAMASIS RAŠTAS

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto įstatymo projekto tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatymo Nr. VIII-935 2, 8 ir 9 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas (toliau – Įstatymo projektas) parengtas, įgyvendinant Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. kovo 13 d. nutarimu Nr. 167 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano patvirtinimo“ (toliau – Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo planas), 4.2.9 darbo 6 priemonę „Pradedančiosios įmonės (startuolio) sąvokos ir veiklos reglamentavimas teisės aktuose“.

Įstatymo projekto nuostatos dėl apibrėžties „ekonominė veikla“ tikslinimo susijusios su 2003 m. gegužės 6 d. Europos Komisijos rekomendacijos 2003/361/EB dėl mikroįmonių, mažųjų ir vidutinių įmonių apibrėžties (OL 2003 L 124, p. 36) (toliau – Rekomendacija) įgyvendinimu.

Įstatymo projekto tikslai – apibrėžti „startuolio“ sąvoką ir patikslinti sąvoką „ekonominė veikla“, kad Įstatymo nuostatos dėl valstybės paramos būtų taikomos ir ne pelno siekiančioms organizacijoms, kai jos vykdo ūkinę komercinę veiklą.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymų projektų iniciatorė – Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija. Įstatymo projektą parengė – Verslo aplinkos departamento (direktorė Milda Kaupelienė, tel. 8 706 64 747, el. p. milda.kaupeliene@eimin.lt) Verslo politikos skyriaus (vedėja Ieva Žaunierienė, tel. 8 706 64 607, el. p. ieva.zaunieriene@eimin.lt) valstybės tarnautojai.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami Įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

Lietuvos Respublikos smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatymo (toliau – Įstatymas) 2 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad „ekonominė veikla“ – savo rizika plėtojama reguliari asmens veikla siekiant pelno arba individualios veiklos atveju – pajamų, apimanti prekių pirkimą ar pardavimą, prekių gamybą, darbų atlikimą ar paslaugų teikimą kitiems asmenims už atlygį.

Šiuo metu Lietuvos Respublikos įstatymuose nėra startuolio sąvokos apibrėžties.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad Įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje apibrėžta sąvoka „administracinės paslaugos smulkiajam ir vidutiniam verslui“ apima ne tik informavimo, konsultavimo smulkiojo ir vidutinio verslo (toliau – SVV) pradžios, plėtros, tarptautiškumo ir kitais verslui aktualiais klausimais paslaugų teikimą, verslo aplinkos ir užsienio rinkų analizę, tyrimus bei Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministro patvirtintų SVV skatinimo priemonių vykdymą arba administravimą, įgyvendinant SVV politiką, bet ir Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministro patvirtintų startuolių skatinimo priemonių įgyvendinimą arba administravimą. Šias administracines paslaugas SVV teikia viešoji įstaiga „Versli Lietuva“, kurios padalinys *Startup Lithuania* atsakingas už startuolių ekosistemos skatinimą, pavyzdžiui, įgyvendina startuolių vizos („Startup Visa“) procedūrą, kuri suteikia lankstesnes migracijos galimybes aukštą pridėtinę vertę kuriančioms įmonėms.

Įstatymo 2 straipsnį siūloma papildyti nauja 2 dalimi, kurioje nustatyta, kad didelis ir inovacijomis grįstas verslo plėtros potencialas yra inovacinę veiklą vykdančio SVV subjekto galimybė prekes ir (ar) paslaugas pateikti ir (ar) plėsti į tarptautines rinkas be papildomų gamybos išteklių naudojimo.

Didelis ir inovacijomis grįstas verslo plėtros potencialas gali būti matuojamas remiantis šiais kriterijais:

1. Realus produkto ar paslaugos rinkos dydis (SOM – *Serviceable obtainable market*), užtikrinantis nuolatinį ir ilgalaikį augimą. Pavyzdžiui, SaaS paslauga (*Software as a service*, „programinė įranga kaip paslauga“) gali būti suteikta bet kur pasaulyje, bet kuriuo paros metu 365 dienas per metus iš bet kurios pasaulio valstybės;

2. Produktas ar paslauga gali būti gaminami (suteikiami) daug kartų, be papildomų gamybos išteklių naudojimo, t. y. kartą sukurta programinė įranga gali būti parduota begalę kartų, be papildomų gamybos sąnaudų, arba sukurto technologijos licencija gali būti suteikta skirtingiems naudotojams daug kartų;

3. Plėtros planas realus, o verslo modelis, kartu su komandos kompetencijomis, leidžia LMMI, darbuotojų skaičiui arba apyvartai augti ne mažiau kaip 20 procentų per metus.

Įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad Įstatymo 2 straipsnio 3 dalyje apibrėžta sąvoka „ekonominė veikla“ suprantama kaip savo rizika plėtojama reguliari asmens veikla, kuri apima prekių pirkimą ar pardavimą, prekių gamybą, darbų atlikimą ar paslaugų teikimą kitiems asmenims ir kurią vykdant siekiama gauti pajamų.

Šiuo metu Įstatyme įtvirtinta sąvokos „ekonominė veikla“ apibrėžtis neatitinka Rekomendacijoje pateikiamos įmonės apibrėžties. Rekomendacijos priedo 1 straipsnyje nustatyta, kad įmone laikomas bet koks ekonominę veiklą vykdančias subjektas nepriklausomai nuo jo teisinio statuso, t. y. ši apibrėžtis apima savarankiškai dirbančius asmenis ir šeimos įmones, užsiimančias amatais ar kita veikla, ir reguliariai ekonominę veiklą vykdančias ūkines bendrijas ar asociacijas.

Įstatymo 2 straipsnio 14 dalyje nustatyta, kad SVV subjektas yra labai maža, maža ar vidutinė įmonė (toliau – MVI), atitinkanti šio Įstatymo 3 straipsnyje nustatytas sąlygas, arba verslininkas, atitinkantis šio Įstatymo 4 straipsnyje nustatytas sąlygas. Įstatymo 2 straipsnio 6 dalyje nustatyta, kad įmonė – ekonominę veiklą vykdančias juridinis asmuo.

Pagal galiojančiame Įstatyme įtvirtintą „ekonominės veiklos“ sąvoką ekonominė veikla suprantama kaip veikla, vykdoma siekiant pelno arba individualios veiklos atveju – pajamų. Ne pelno siekiančių organizacijų (viešųjų įstaigų ir asociacijų) vykdoma veikla nepatenka į „ekonominės veiklos“ apibrėžtį, todėl jos pagal Įstatymą nėra laikomos SVV subjektais ir negali pasinaudoti valstybės parama, kurios formos apibrėžtos Įstatymo 6 straipsnyje, ir plėsti savo veiklos, susijusios su viešųjų interesų tenkinimu.

Taip sudaromos nelygiavertės sąlygos skirtingą teisinę formą pasirinkusiems ūkio subjektams, veikiantiems toje pačioje rinkoje. Viešoji įstaiga – pagal Lietuvos Respublikos viešųjų įstaigų įstatymą (toliau – Viešųjų įstaigų įstatymas) įsteigtas pelno nesiekiantis ribotos civilinės atsakomybės viešasis juridinis asmuo, kurio tikslas – tenkinti viešuosius interesus vykdant švietimo, mokymo ir mokslinę, kultūrinę, sveikatos priežiūros, aplinkos apsaugos, sporto plėtojimo, socialinės ar teisinės pagalbos teikimo, taip pat kitokią visuomenei naudingą veiklą. Pagal Viešųjų įstaigų įstatymą viešoji įstaiga turi teisę verstis įstatymų nedraudžiama ūkine komercine veikla, kuri yra neatsiejamai susijusi su jos veiklos tikslais. Ir jei, pavyzdžiui, privačiųjų asmenų įsteigtas vaikų darželis ar mokykla, kurių juridinė forma – viešoji įstaiga, siektų gauti paskolą ir investuoti į mokymo ar ugdymo infrastruktūrą, ji negalėtų nei pasinaudoti valstybės garantija, kurią suteikia uždaroji akcinė bendrovė „Investicijų ir verslo garantijos“ (bankas be valstybės garantijos gali nesuteikti paskolos), nei paskolų palūkanų kompensavimu, nes, nors pagal darbuotojų skaičių ir finansinius duomenis ji galėtų būti SVV subjektas, ji nebus priskirtina SVV subjektui dėl savo teisinės formos. Tokią pat veiklą vykdanči uždaroji akcinė bendrovė galėtų naudotis valstybės parama kaip SVV subjektas (jei pagal darbuotojų skaičių ir finansinius duomenis atitiktų SVV subjektui keliamus reikalavimus).

Šis pakeitimas sudarys galimybę ne pelno siekiančioms organizacijoms gauti valstybės paramą.

Siekiant skatinti startuolių ekosistemos plėtrą, Įstatymo 2 straipsnį siūloma papildyti nauja 16 dalimi, kurioje apibrėžiama nauja sąvoka „startuolis“ – nustatoma, kad tai didelį ir inovacijomis grįstą verslo plėtros potencialą turinti labai maža ar maža įmonė, veikianti ne ilgiau kaip 5 metus.

Palankios verslo aplinkos startuoliams kūrimas ir jų galimybių gauti finansavimą gerinimas siekiant startuolių ekosistemos plėtros yra vienas iš Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Vyriausybė) veiklos prioritetų.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plane 4.2.9 darbo „Pradedančiosios įmonės (startuolio) sąvokos ir veiklos reglamentavimas teisės aktuose“ rodiklis – 1000 startuolių 2020 metais. 2018 m. pabaigoje viešosios įstaigos „Versli Lietuva“ duomenų bazėje buvo 520 startuolių.

Būtinybę startuolio sąvoką apibrėžti teisės aktuose išreiškė ir Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2018 m. vasario 22 d. įsakymu Nr. 4-91 „Dėl Darbo grupės pasiūlymams dėl startuolių, jų veiklos teisinio reguliavimo ir kitų su startuolių veikla susijusių klausimų teikti sudarymo“ sudaryta darbo grupė.

Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos Respublikos Seimas 2018 m. spalio 18 d. priėmė Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymo pataisas, kuriomis nuo 2019 m. sausio 1 d. Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos pavadinimas pakeistas į pavadinimą „Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija“, Įstatymo projekte daromi techninio pobūdžio pakeitimai, susiję su pavadinimo pakeitimu.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 15 straipsnio 1 dalimi, numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas neatliekamas. Neigiamų priimto įstatymo pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Priimtas įstatymas įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Priimti įstatymai turės teigiamos įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai, nes ne tik padidės SVV subjektų skaičius, bet ir galinčių pasinaudoti valstybės parama SVV subjektų skaičius.

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Kitų naujų įstatymų priimti ar galiojančių įstatymų pakeisti ar pripažinti netekusiais galios, siekiant įstatymą įtraukti į teisinę sistemą, nereikės.

9. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų ir atitinka lietuvių kalbos normas. Įstatymo projekte vartojamos sąvokos kartu pateikiamos derinti ir Valstybinei lietuvių kalbos komisijai.

10. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymo projekto nuostatos neprieštarauja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos teisei.

11. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Priimto įstatymo projekto nuostatomis įgyvendinti įgyvendinamųjų teisės aktų priimti nereikės.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Priimto įstatymo projekto nuostatomis įgyvendinti papildomų valstybės biudžeto lėšų nereikės.

13. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados
Specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą: „ekonominė veikla“ ir „startuolis“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai
Nėra.

Ekonomikos ir inovacijų ministerijos
Teisės departamento
direktorė
2019-03-20
Rūta Jovaišienė

Ekonomikos ir inovacijų ministerijos
Strateginio planavimo ir veiklos organizavimo
departamento Asmenų aptarnavimo ir
dokumentų valdymo skyriaus redaktorė
Roma Sabadauskaitė
2019-03-20

Ekonomikos ir inovacijų ministras
Virginijus Sinkevičius